

Samarbejde mellem vandværker skaber bæredygtige vandforsyninger

Susan Münster, direktør

VIO Repræsentantskabsmøde

15. april 2023, Odsherred

Det kommer jeg ind på

- ▶ Ny regering og hvad det betyder for os
- ▶ Danske Vandværkers rolle som forening og vores arbejde med politisk interessevaretagelse
- ▶ PFAS
- ▶ BNBO
- ▶ Grundvandparker
- ▶ Beredskab og cybersikkerhed
- ▶ Fremtiden for vandforsyningerne i Danmark

Foreningsstrategi 2021-2025 ”Fællesskab om drikkevandet”

OPBAKNING TIL
FORBRUGEREJERSKAB

KVALITETSBEVIDST OG KOMPETENT
DRIKKEVANDSFORSYNING

DIGITALISERING SKAL
STYRKE DRIFT OG DIALOG

GRØN OMSTILLING –
NU OG I FREMTIDEN

Ny regering - hvad betyder det for os?

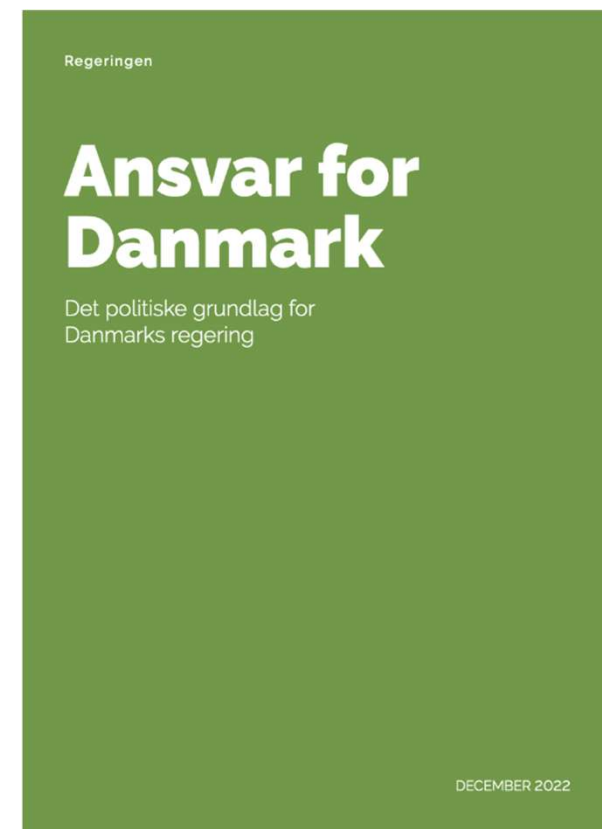
Ny regering og regeringsgrundlag

Drikkevandet får fortjent fokus

- ▶ Første gang drikkevand er et særskilt tema i et regeringsgrundlag.
- ▶ Taget højde for de ønsker, som Danske Vandværker kom med i valgkampen.
- ▶ Opbakning til målsætningerne om drikkevand

Centrale emner

- ▶ BNBO
- ▶ Drikkevandsfond
- ▶ Grundvandsparker
- ▶ PFAS
- ▶ Desuden: Partnerskab med landbruget, Skovplan og Frisættelse (opgør med tung regulering og kontrol)

Forslag til finanslov 2023 – *et par uddrag*

- ▶ Stram finanslov – Mere luft forventes i 2024
 - ▶ Reservationspulje på ca. 200 mio. kr.
- ▶ Fremme bæredygtig udnyttelse og genanvendelse af ressourcerne frem mod en mere cirkulær økonomi
 - ▶ Beskyttelse af grundvandet (drikkevandsfonden)
 - ▶ Adgang til rent drikkevand skal sikres
 - ▶ Regionernes oprydning af generationsforureninger
- ▶ Mere vild natur for at skabe øget biodiversitet
 - ▶ Klimaskovfonden
- ▶ Vedvarende energi (VE) og energibesparelser
 - ▶ Geotermi, PtX (Power to X), CO₂-fangst

Danske vandværkers rolle som forening og vores arbejde med politisk interessevaretagelse

Hvem tager sig af hvad i Danske Vandværker

Sekretariatet varetager den politiske interessevaretagelse på vegne af alle vandværker overfor centraladministration og Folketing

Regionen kan varetage interessen på vegne af vandværkerne overfor region eller kommune

Vandværket i dialog med kommunen.

Synlighed i medierne – vigtig for image og interessevaretagelse

1.026 nye følgere
på tværs af sociale
medier

Set af 8.500 på LinkedIn

Danske Vandværker
2.832 følgere
7 md. · 🌐

TAK til alle i vandbranchen, der har været en del af indsamlingen. 🙏

Drikkevand er som bekendt en livsnødvendighed, og i det krigshærgede Ukraine kan det være svært at skaffe vand til borgerne, derfor har den danske vandbranche samlet vandmateriel ind til ukrainerne.

Mere end 60 pumper er sammen med svejseapparater og mobile generatorer blevet sendt af sted fra GRUNDFOS i Bjerringbro. Med i lastbilen var også Danfoss frekvensomformere, som har fået et servicetjek hos STYREG ApS, samt rør fra Uponor. Og også en stor tak til DSV - Global Transport and Logistics for hjælp med transporten.

#voresvand

See insights and ads Boost post

👍 172 7 comments 72 shares

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

Write a comment...

👤 Du og 102 til 1 kommentar · 1 genopslag

321 opslag på tværs
af sociale medier

Set af 58.000 på Facebook

Danske Vandværker
Published by Christian B. Flyvbjerg · August 30, 2022 · 🌐

Husker du drikkedunken, når du er på farten? 🙏

Plastic Change anslår, at danskerne hvert år køber 120 millioner liter flaskevand. Lad os komme smid-væk-kulturen til livs og i stedet fokusere på at beskytte grundvandet.

See insights and ads Boost post

👍 172 7 comments 72 shares

👍 Like 💬 Comment ➦ Share

Write a comment...

Opslag set af
742.000 på tværs
af sociale medier

Det politiske år og nogle af vores samarbejdspartnere

Bæredygtig
Vandforsyning
Region Sjælland

Drikkevandsfond
DANVA og Danmarks
Økologiske Jordbrugsfond

Grundvandsparker
DANVA og Danmarks
Naturfredningsforening

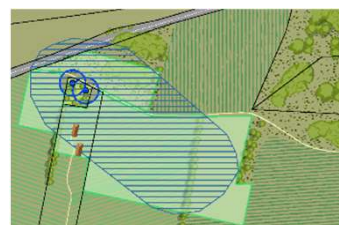
Vandsektorlov
DANVA

PFAS
DANVA, Miljøstyrelsen,
Kommunernes Landsforening
og Danske Regioner

Drikkevandsdirektiv
og DK-Vand
DANVA

BNBO
Landbrug & Fødevarer,
Kommunernes Landsforening,
Miljøstyrelsen/Miljøministeriet
og DANVA

Tænk tanken
Demokratisk Erhverv
Dansk Fjernvarme, COOP, Green
Power Denmark

Det gode bestyrelsesarbejde

Fremtidens vandforsyning arbejder med kodeks, risikovurderinger og grøn omstilling.

Vandværkets behov er bestyrelsens ansvar!

Centrale spørgsmål for bestyrelsen

- ▶ Hvordan sikrer vi vandværkets fremtid?
- ▶ En ansvarlig vandværksbestyrelse har
 - ▶ en plan for den fremtidige forsyningsikkerhed.
 - ▶ fokus på, hvad der er bedst for forbrugerne og samfundet.

Risikovurdering – Har vi styr på eller udfordringer med?

Nødvendighed

- Generationsskifte
- Presset økonomi
- Behandlings tekniske problemer

Overholdelse af krav til:

- Ledelsessystem
- Uddannelseskraft
- Vandkvalitetskrav
- Regnskabsregler
- Vandsektorlov

Forudseenhed

- Økonomisk robusthed
- Administrativ robusthed
- Driftsteknisk robusthed

Kodeks for godt bestyrelsesarbejde kan skabe overblik over behov

24 anbefalinger fordelt indenfor

- ▶ Aktivt ejerskab
- ▶ Bestyrelsens opgaver og ansvar
- ▶ Bestyrelsens sammensætning og kompetencer
- ▶ Bestyrelsens samarbejde
- ▶ Transparens og honorering
- ▶ Samspil mellem bestyrelse og daglig ledelse

danskevv.dk > [Viden](#) > [Bestyrelsesarbejde](#) > [Kodeks](#)

Kodeks for godt bestyrelsesarbejde

Verden udvikler sig hele tiden og især de seneste år.

→ Kravene til bestyrelsens opgaver ændres

Bestyrelsen skal bl.a. forholde sig til

- ▶ Grøn omstilling
- ▶ Strategisk udvikling både på kort og lang sigt
- ▶ Risikovurdering (forsyningsikkerhed, cybersikkerhed)
- ▶ Beredskab (økonomisk og produktionsmæssigt)
- ▶ Økonomistyring og sikring af likviditet
- ▶ Information og markedsføring

Kodeks for godt bestyrelsesarbejde

24 anbefalinger – **udvalgt 10 anbefalinger** man som minimum bør arbejde med.

1 Alle forsyningsselskaber redegør hvert år for deres bestyrelsesarbejde og gør

9 Bestyrelsen udarbejder planer for risikostyring, beredskab og it-sikkerhed

12. Anbefaling Bestyrelsens sammensætning og kompetencer

Bestyrelsen er mangfoldigt sammensat.

- Selskabet følger
- Selskabet følger delvist
- Selskabet følger ikke

Forklaring på følger, følger delvist eller følger ikke:

8 Bestyrelsen sikrer en løbende rapportering og stillingtagen til udviklingen i selskabets økonomi og kapitalberedskab.

22 Bestyrelsen udstikker en klar retning og sætter de overordnede mål for den daglige ledelse.

Værktøjer, der kan hjælpe arbejdet i gang

Aktivt ejerskab

Kommunikations- og aktivitetsplan

Valgregulativ

Drejebog for afvikling af generalforsamling (til dirigenten)

Bestyrelsens opgaver og ansvar

Strategi- og udviklingsplan

Årshjul for opgaver på vand- og fjernvarmeværket og i bestyrelsen

Risikovurdering

Beredskabsplan for driften

It-beredskabsplan

Samarbejde og sammenlægning (guide)

Guide til udbud

Værktøj til at arbejde med bæredygtighed

Bestyrelsens sammensætning og kompetencer

Rekrutteringskortlægning

Kompetenceprofil for bestyrelsen

Evaluering af kompetencer hos det enkelte bestyrelsesmedlem

Proces for introduktion af nye bestyrelsesmedlemmer

Bestyrelsens samarbejde

Afhængigheder hos bestyrelsen

Forretningsorden

Bestyrelsesevaluering

Transparens og honorering

Vederlagspolitik

Politik for adgang til og omfanget af informationer om bestyrelsen og dens møder

Politik for engagering af andelshavere og forbrugere

Samspil mellem bestyrelse og daglig ledelse

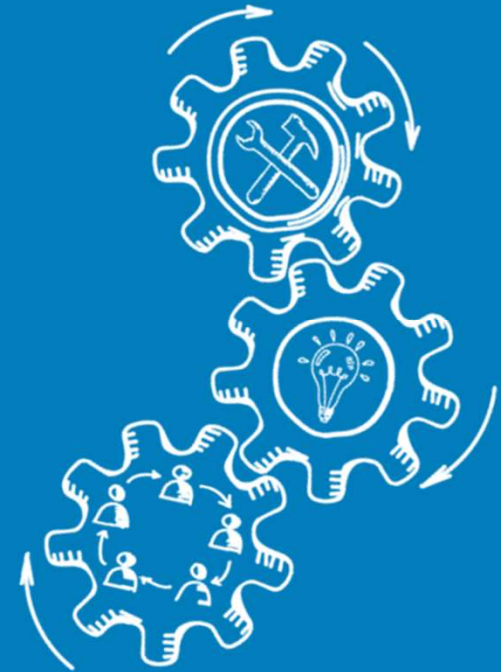
Rolle- og ansvarsbeskrivelse (med ansatte og uden ansatte)

Evaluering af den daglige ledelse

Ansættelseskontrakter

Samarbejde

Fremtidens vandforsyning kalder på øget samarbejde

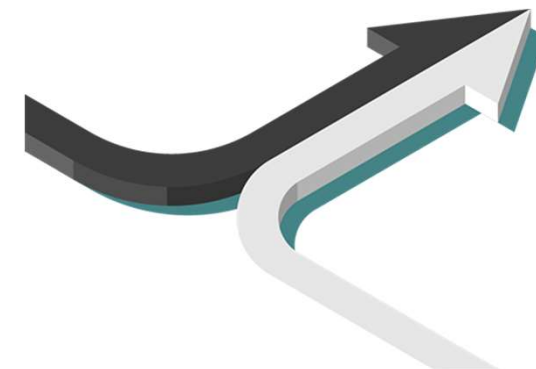

Den decentrale, demokratiske vandforsyning

Forudsætter

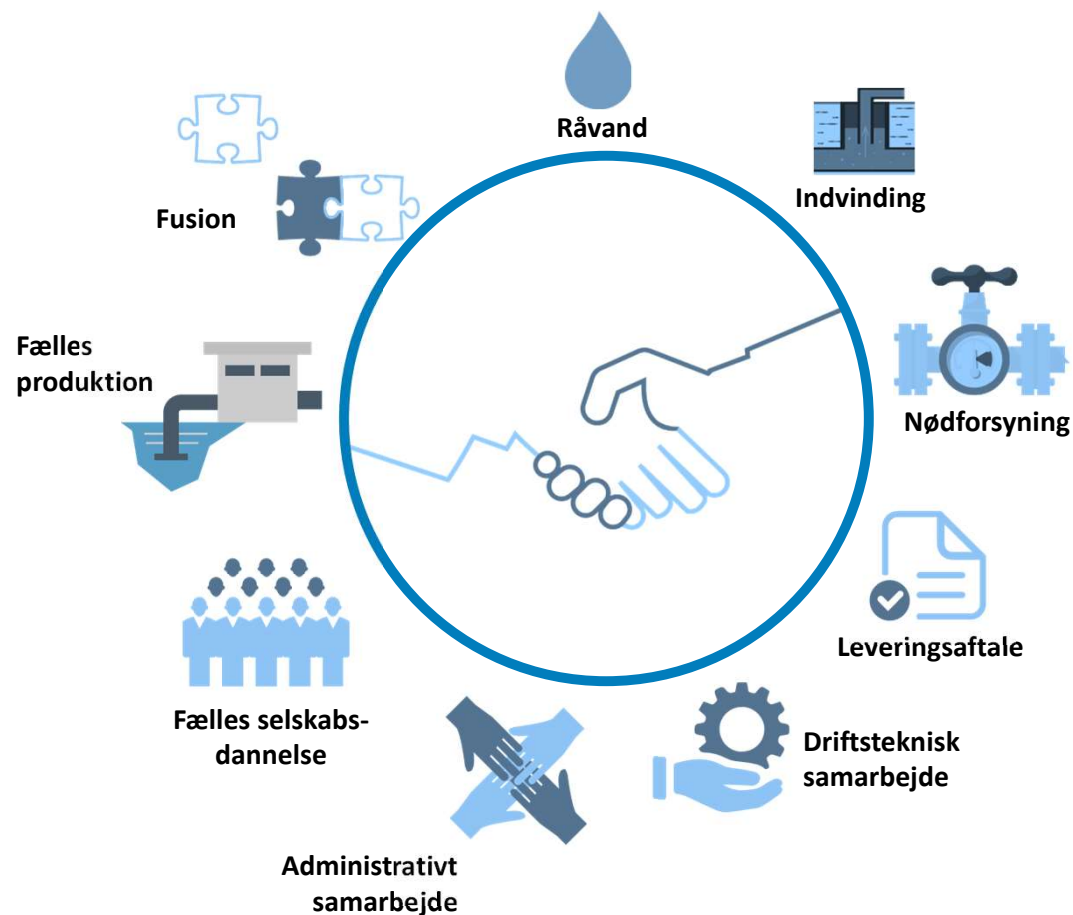
- ❖ Evnen til at samarbejde
- ❖ Være forberedt
- ❖ Tænke langsigtet

Sætte retning og selv tage styring på fremtidens løsning før andre eller udefrakommende omstændigheder gør det nødvendigt.

Afklare behov

- ▶ Har vi tilstrækkelig styr på forsyningsikkerheden, på kort og lang bane?
- ▶ Har vi udfordringer med pesticider eller andre stoffer?
- ▶ Har vi udfordringer med rekruttering til bestyrelsen?
- ▶ Har vi mulighed for en mere effektiv og økonomisk fordelagtig drift?

Søg råd og vejledning om samarbejde og sammenlægning

Find mere om samarbejde og sammenlægning
danskevv.dk > Viden > [Samarbejde og sammenlægning](https://danskevv.dk)

Kontaktpersoner i sekretariatet

Michael Hovmand, mih@danskevv.dk (økonomi og proces)

Robert Jensen, rj@danskevv.dk (jura og proces)

Henrik Pedersen, hep@danskevv.dk (teknik)

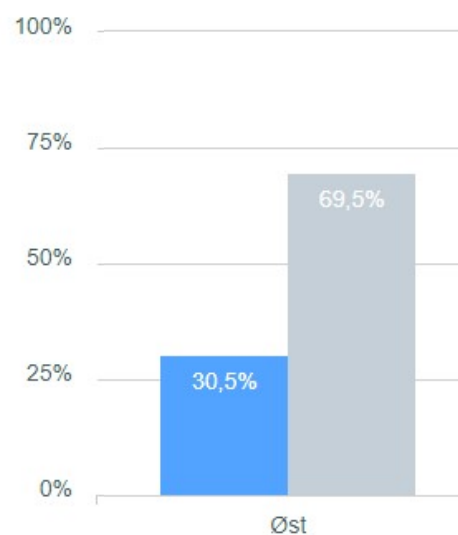
Beredskab og energikrise

Prioriter at drøfte risici for vandværket

Beredskab

Har vandværket en
nødstrømsgenerator?

Observationer

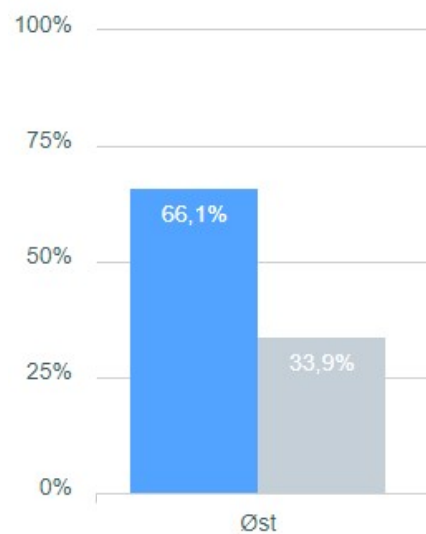
Total

- Ja
- Nej

N = 236

Vandværker i alt: 508

Kan vandværket nødforsynes
fra andet vandværk?

Observationer

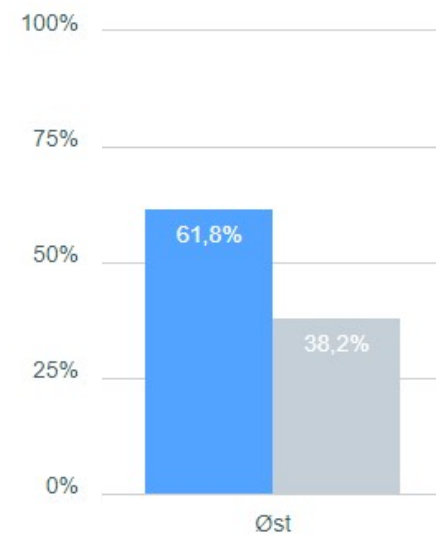
Total

- Ja
- Nej

N = 236

Vandværker i alt: 508

Har I en beredskabsplan for
strømafbrudelse?

Observationer

Total

- Ja
- Nej

N = 236

Vandværker i alt: 508

It-sikkerhed

- ▶ Øget cybertrussel (Center for Cybersikkerhed).
 - ▶ Generel information til medlemmer om den aktuelle it-sikkerhedsstatus på nationalt niveau og eventuelle trusler for branchen.
- ▶ National cyberstrategi for vandsektoren.
- ▶ NIS2 skal være implementeret oktober 2024.
- ▶ Kampagne om it-sikkerhed og sikkerhedsløsning.
- ▶ Opprioritering af overvågning gennem SamCyber (opsætning af flere sensorer).

Hovedområder man skal have styr på?

Forbered/forstå – Hav en plan for, hvad I gør

Beskyt – Hold hackerne

Opdag – Opdag de hackere der alligevel kommer ind

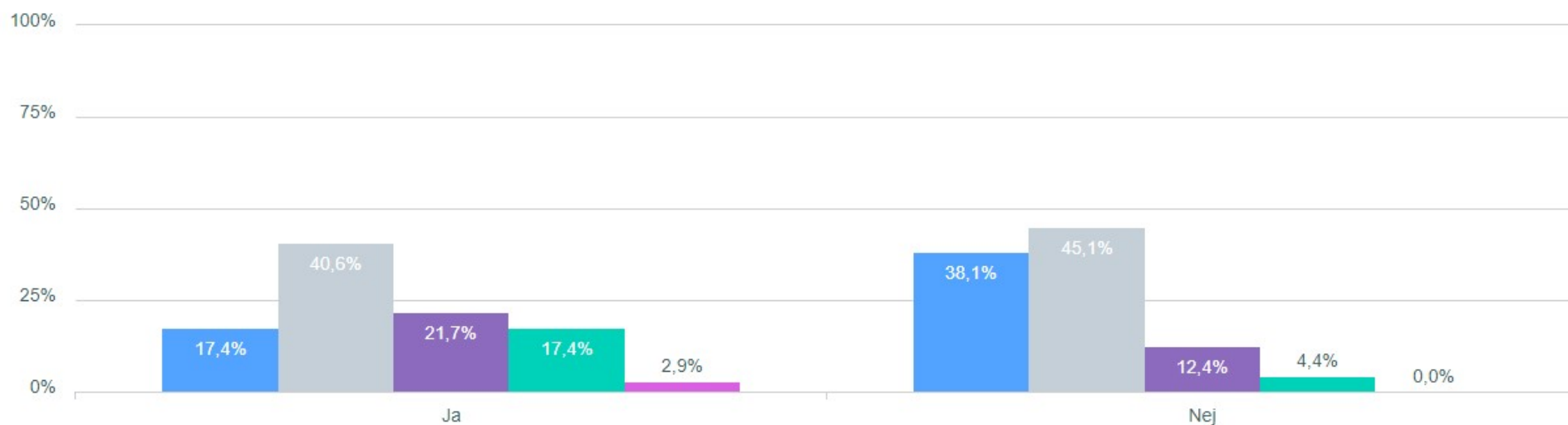
Håndtér – Smid hackerne ud

Genopret – Få systemerne til at køre igen

Undersøgelse om fysisk og it-sikkerhed (efter vandværkets udpumpede mængde, Region Øst)

Har I udarbejdet en it-beredskabsplan eller andre dokumenter vedrørende it-sikkerhed?

Observationer

Total

● Under 20.000 m3

● Mellem 20.000 og 99.999 m3

● Mellem 100.000 og 199.999 m3

● Mellem 200.000 og 799.999 m3

● Mere end 800.000 m3

182

Vandværker i alt: 508

Grøn omstilling gennem reduceret energiforbrug

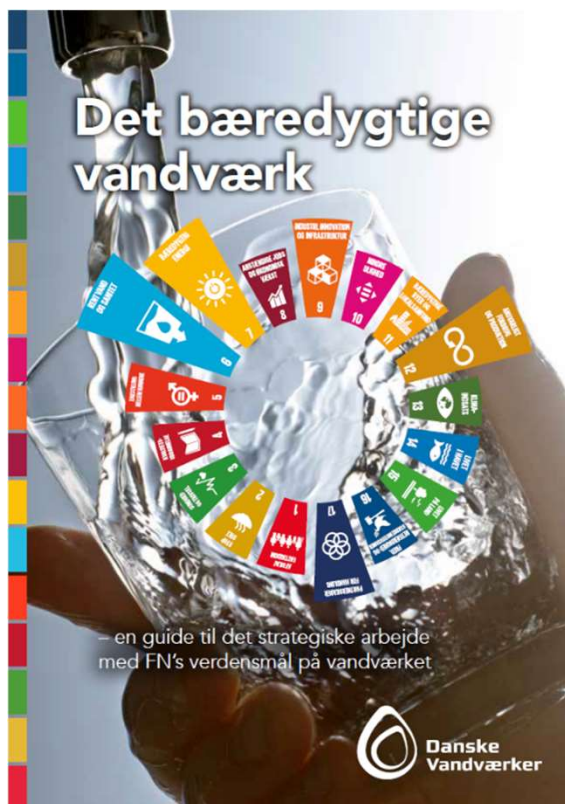

Grøn omstilling – nu og i fremtiden

- ▶ Se vandforsyning som en del af en bredere miljø-, energi- og klimapolitisk dagsorden. Vandværkerne skal tage deres del af ansvaret.
- ▶ Synliggøre vandværkernes arbejde for at opnå politisk legitimitet og goodwill, så vandværkerne sikres optimale betingelser i forhold til at bidrage til den grønne omstilling.
- ▶ Udvikle os og tage ny teknologi i brug ved at indgå i nye strategiske alliancer og projekter.
- ▶ Styrke vandværkernes grønne image overfor forbrugere og meningsdannere.

Det bæredygtige vandværk

Energisparekatalog

Behandling

Styreluft kompressor

Skyl

Affugtning

Lys, it, varme og nødstrøm

Indvinding

Transport til værk og
vandbehandling

Distribution

Afgangstryk og hydrofor

Trykforøger

Ledningsnet

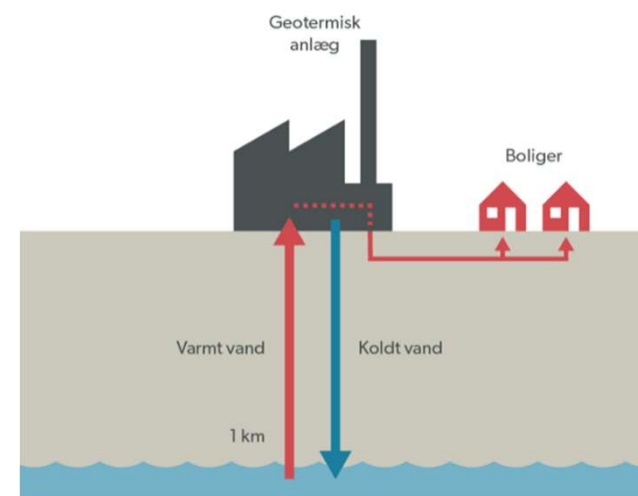
Geotermi, jordvarme og ATES-anlæg – foreningens politiske holdning

Forsigtighedsprincip med fokus på at beskytte grundvandet.

- ▶ Ingen lodrette jordvarmeboringer i indvindingsoplande/OSD
- ▶ Geotermiske anlæg i indvindingsoplande/OSD
 - ▶ hvis kvalitet som ved vandforsyningsboring og ingen negativ påvirkning af grundvandsmagasinet
- ▶ ATES-anlæg i indvindingsoplande og grundvandsdannende oplande
 - ▶ hvis kvalitet som ved vandforsyningsboring og ingen negativ påvirkning af grundvandsmagasinet
 - ▶ hvis anlægget udnytter både kulde- og varmelageret i reservoiret (modvirke risiko for bakteriel opblomstring og ændringer i grundvandskemien)
- ▶ Private jordvarmeanlæg kan udgøre en risiko (udfordring med kvalitet og kontrol)

Vandværker skal inddrages i kommunens høringsproces.

Sådan fungerer geotermi

Grafik: Emil Thorbjørnsson

Kilde: DR

Kontaktperson: Tue Kofod

Følg med i Danske Vandværkers arbejde

 Hjemmeside
www.danskev.dk

 Nyhedsbrev

Sociale medier (brugernavn under logo)

danskevandvaerker

danske-vandvaerker

DK_drikkevand

danske_vandvaerker

Danske Vandværker

Tak for ordet

Spørgsmål?

Sm@danskevv.dk eller telefon 30103600

